

Bu içerik, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından öğrencilerin yazılı öncesi çalışmaları amacıyla hazırlanmıştır. Örnek soru niteliği taşımamaktadır. Hazırlanan sorular, yayımlanan senaryoların tamamındaki öğrenme çıktılarını kapsamaktadır.

1. Demokrasi; halkın doğrudan veya temsilciler aracılığıyla devlet yönetiminde söz sahibi olması, temel hak ve özgürlükleri koruması, hukuk üstünlüğü ve kuvvetler ayrılığı ilkelerine dayanan yönetim sistemi ve yaşam biçimidir.

Aşağıda verilen açıklamaların, demokrasinin hangi temel niteliği ile ilgili olduğunu karşılıklarına yazınız.

Açıklamalar	Demokrasinin Temel Niteliği
a) Demokrasi ile yönetilen ülkelerde yönetme yetkisi halka aittir. Halk, bu yetkiyi seçtiği temsilciler aracılığıyla kullanmaktadır.	
b) Halkın farklı görüş, anlayış ve düşüncelerinin birden fazla siyasi parti aracılığı ile temsil edilmesidir.	

2. Berat, üniversitede edebiyat öğretmenliği bölümünde ikinci sınıf öğrencisidir. Okulunda derslerine düzenli olarak çalışırken aynı zamanda sosyal etkinliklere katılmakta ve arkadaşlarıyla birlikte hazırladıkları kültür ve sanat dergisinde yazılar yazmaktadır. Berat, geçtiğimiz hafta yapılan yerel seçimlerde ilk kez oy kullanmıştır. Bu süreç, onun hak ve sorumluluklarını daha iyi anlamasını sağlamıştır. Böylece demokratik sürece katılımın önemini daha iyi kavramıştır.

Metne göre Berat'ın kullandığı temel haklar nelerdir? Yazınız.

3. Dijitalleşmenin artmasıyla birlikte günlük yaşamda yeni hizmetler ortaya çıkmış ancak bazı sorunlar da yaşanmaya başlamıştır. Aşağıda bu durumlara örnek olarak verilen kavramları açıklayınız.

a) e-Devlet:

b) Siber zorbalık:

4. Girişimci Bahar Hanım, Bursa'da kümes hayvancılığı alanında yatırım yapmaya karar vermiştir. Bu doğrultuda beyaz et ve yumurta üretimi yapan modern bir çiftlik kurmuştur. Üretilen beyaz et ve yumurtalar çevre illere kara yolu ile ulaştırılmıştır. Çiftliğin tanıtımı, dijital ortam ve yerel basın aracılığıyla yapılmıştır. Beyaz et ve yumurtalar, tüketiciler tarafından kısa sürede satın alınmıştır. Artan talep nedeniyle yeni çiftlikler kurulması planlanmıştır.

Buna göre aşağıdaki ekonomik unsurlarla ilgili metinden birer örnek yazınız.

Yatırım: .....

Üretim: .....

Dağıtım: .....

Pazarlama: .....

Tüketim: .....

5. Etkin vatandaş; toplumun bir parçası olduğunun bilincinde olan, haklarını doğru şekilde kullanan, davranışlarının sonuçlarını kabul eden, devlete, topluma, çevreye ve diğer insanlara karşı görevlerini yerine getiren kişidir.

Etkin vatandaşın sahip olması gereken davranışlardan 3 tanesini yazınız.

6. Fatih, bir girişimci olarak yatırım projesi hazırlamıştır. Aşağıdaki çalışmaların, yatırım projesinin hangi aşamalarına ait olduğunu boş bırakılan yerlere yazınız.

a) Ürünün tanıtımı için dijital ortamda ilgi çekici videolar paylaşılması: (.....)

b) İş yerini açmak ve makineleri almak için gerekli olan para: (.....)

c) Ürünün rakiplerinden daha kaliteli olması için laboratuvar çalışmaları yapılması: (.....)

- 7.
Eymen: Yaşadığım köyde toprakların bir kısmı düzenli olarak ekilip biçilmektedir. Bu topraklarda buğday ve mısır gibi ürünler yetiştirilmektedir.	Kemal: Babam, şehrimize gelen turistlere peribacaları ve yeraltı şehirlerini gezdiriyor. Turistlere rehberlik yaparak ailemizin geçimini sağlıyor.
Nehir: İlçemizde işletilen bor madeni yatakları, bölge halkı için önemli bir geçim kaynağıdır; birçok kişi bu maden işletmelerinde görev almaktadır.	Asya: Yaşadığım yerde birçok çiftlik bulunmaktadır. Bu çiftliklerde çeşitli hayvanlar beslenmektedir. Buralarda yaşayan pek çok kişi çiftliklerde çalışarak geçimini sağlamaktadır.

Öğrencilerin açıklamalarına göre çevrelerindeki doğal kaynaklardan yararlanılarak yapılan ekonomik faaliyetleri yazınız.

Eymen: ..... Kemal: .....

Nehir: ..... Asya: .....

8. Merhaba, benim adım Mert. Bursa'nın Gemlik ilçesinde yaşıyorum. Babam, Gemlik'te yeni açılan bir otomobil fabrikasında teknisyen olarak çalışıyor. Annem, ilçe merkezinde bir okulda öğretmenlik yapıyor. Amcam ise ailemize ait zeytinliklerin bakımı ve zeytin üretimiyle ilgileniyor.

Buna göre aşağıda verilen kişilerin yaptıkları mesleklerin ait olduğu ekonomik faaliyet alanlarını ilgili bölümlere yazınız.

9. Fikir ve emek sonucu ortaya çıkan ürünler, telif ve patent hakları ile yasal güvence altına alınmaktadır.

Aşağıdaki ürünlerin korunması için “Patent” mi yoksa “Telif Hakkı” mı alınması gerektiğini karşlarına yazınız.

- a) Uçan bir araba için motor tasarımı: .....
- b) Yeni bir macera romanı: .....
- c) Bestelenen bir şarkı: .....
- d) Salgın hastalıklara karşı geliştirilen yeni bir aşı: .....

10. Aşağıdaki doğal kaynakların ham madde olarak kullanıldığı sanayi kollarına birer örnek yazınız.

Doğal kaynak	Ham madde olarak kullanıldığı sanayi kolları
Pamuk	
Fındık	
Bakır	
Ağaç	

11. Deniz'in babası, Antalya'da yerli ve yabancı turistlere hizmet veren bir otelde çalışmaktadır. Otelde; yemeklerin hazırlanması, servisin yapılması, misafirlerin karşılanması, odaların ve diğer alanların temizlenmesi ile eğlence etkinliklerinin düzenlenmesi gibi işlerde farklı mesleklerden kişiler görev yapmaktadır.

Metne göre otelde misafirlere hizmet veren kişilerin mesleklerini yazınız.

12. 6.sınıf öğrencisi Defne, sevdiği yazarın yeni çıkan kitabını satın almak için genel ağıdaki bir satış ilanını inceler. İncelediği kitabın arka kapağında bulunması gereken bandrolün olmadığını fark eder. İlanın açıklamasında, kitabın bandrolsüz olmasından dolayı fiyatının orijinal kitaba göre daha düşük olduğu yazmaktadır. Bunun üzerine Defne, kitabı satın almaktan vazgeçer.

Buna göre Defne'nin bandrolsüz kitap almaktan vazgeçmesinde etkili olan iki gerekçe yazınız.

1.

2.

13. Aşağıda Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde yapılan savaşlardan iki tanesi hakkında bilgi verilmiştir. Verilen bilgilerin hangi savaşa ait olduğunu altlarındaki boşluğa yazınız.

a) 1048'de Büyük Selçuklular ile Doğu Roma İmparatorluğu arasında gerçekleşen bu savaşı Büyük Selçuklular kazandı ve bu zafer, iki devlet arasında yaklaşık bir asır sürecek mücadeleyi başlattı. Bu savaş ile Anadolu'nun kapıları Türklere aralanmış oldu.

b) 1071'de Sultan Alp Arslan ile Doğu Roma İmparatoru Romen Diyojen arasında gerçekleşen bu savaşı Büyük Selçuklular kazandı. Büyük Selçukluların kazandığı bu zaferden sonra Anadolu'nun kapıları Türklere tamamen açıldı ve Anadolu'ya Türk göçleri hızlandı. Bu zafer, Anadolu'nun Türk yurdu hâline gelmesinde önemli bir dönüm noktası oldu.

14. 6/B sınıfı öğrencisi İsmail, okul projesi sayesinde tanıştığı Japonya’da yaşayan Kaito ile görüntülü görüşmeler yapmaktadır. Bu görüşmeler sayesinde Kaito’dan Japonca kelimeler, Japon yemekleri, gelenek ve görenekleri hakkında birçok bilgi öğrenmiştir. Daha sonra okulda, öğretmenin düzenlediği “Farklı Kültürleri Tanıtalım” adlı etkinlik için Japon kültürüyle ilgili bir afiş hazırlamıştır.

Verilen örnek olaydan hareketle iletişim teknolojilerinin kültürel etkileşime katkıları nelerdir? Açıklayınız.

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
SB.6.4.1. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümleyebilme	1
SB.6.4.2. Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme	2-5
SB.6.4.3. Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme	3
SB.6.5.1. Ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	4-7-10
SB.6.5.3. Tasarladığı bir ürün için yatırım ve pazarlama proje önerisi hazırlayabilme	6
SB.6.5.2. Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme	8-11
SB.6.6.2. Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayabilme	9-12
SB.6.3.4. XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme	13
SB.6.6.1. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolünü yapılandırabilme	14

ÇÖZÜMLER

1. a) Millî Egemenlik

b) Çoğulculuk

2. Berat'ın üniversiteye gitmesi ve öğrenimini sürdürmesi: **Eğitim ve öğrenim hakkı**

Berat'ın dergide yazılar yazarak fikirlerini ifade etmesi: **Düşünce ve ifade özgürlüğü, Bilim ve sanat hürriyeti.**

Berat'ın yerel seçimlerde oy kullanması: **Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı**

3. a) **e-Devlet:** Devletin vatandaşlara, işletmelere ve kamu kurumlarına sunduğu resmî hizmetlerin genel ağ üzerinden hızlı, güvenli ve kolay bir şekilde verilmesidir.

b) **Siber zorbalık:** Genel ağ, sosyal medya, mesajlaşma uygulamaları veya dijital platformlar üzerinden bir kişiyi tehdit etme, aşağılama, dışlama, küçük düşürme ya da rahatsız etme davranışlarıdır.

4. **Yatırım:** Modern çiftlikler kurulması / Yeni yatırımlar yapılmasına karar verilmesi

Üretim: Beyaz et ve yumurta üretimi yapılması

Dağıtım: Ürünlerin çevre illere kara yolu ile ulaştırılması

Pazarlama: Ürünlerin sosyal medya ve yerel reklamlarla tanıtılması

Tüketim: Beyaz et ve yumurtaların kısa sürede satılması

5. Bir sürücünün, trafik polisi olmasa bile kırmızı ışıktaki durması: **Kanunlara ve kurallara uymak**

Parkta piknik yaptıktan sonra çöpleri toplayıp çöp kutusuna atması: **Çevreyi ve ortak malları korumak**

Marketten alışveriş yaptıktan sonra mutlaka fiş istemesi: **Vergi bilincine sahip olmak**

Mahallesindeki sokak lambasının yanmadığını fark ettiğinde belediyeye dilekçe yazması: **Toplumsal sorunlara duyarlı olmak ve çözüm üretmek**

Bir deprem veya sel felaketi yaşandığında yardım kampanyalarına maddi veya manevi destek sağlaması: **Yardımlaşma ve dayanışma içinde olmak**

Not: Tanıma uygun farklı cevaplar ve verilen örneklerle benzer cevaplar doğru kabul edilir.

6. a) Pazarlama

b) Sermaye

c) Ar-Ge

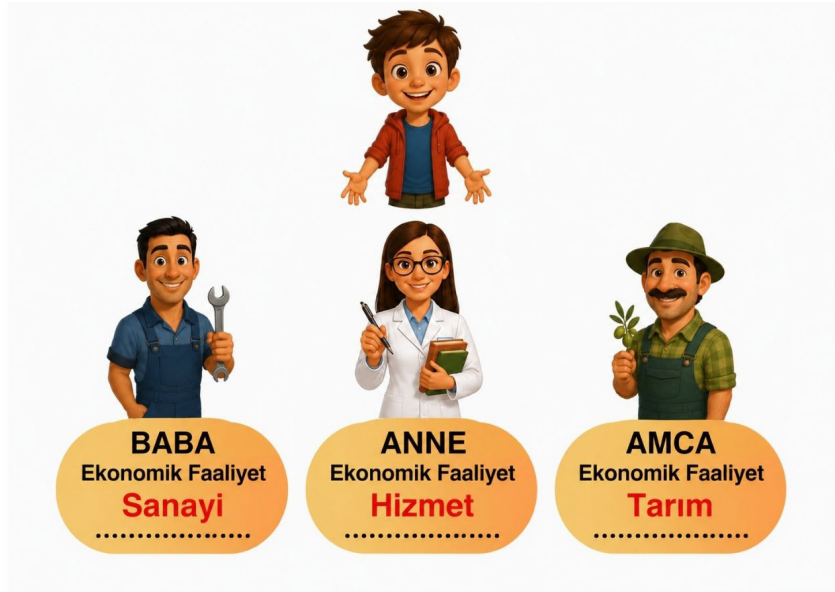
7. Eymen: Tarım

Kemal: Turizm

Nehir: Madencilik

Asya: Hayvancılık

8.

9. Sanat eserleri için Telif, teknik buluşlar için Patent kullanılır. Bu sebeple:

- 1) **Patent** (Teknik bir buluş ve sanayi tasarımı olduğu için)
- 2) **Telif Hakkı** (Edebî/Yazılı bir eser olduğu için)
- 3) **Telif Hakkı** (Sanat eseri olduğu için)
- 4) **Patent** (Bilimsel bir buluş/formül olduğu için)

10. **Pamuk:** Tekstil, iplik, kumaş, konfeksiyon ve giyim sanayisinde kullanılmaktadır.

Fındık: Gıda ve yağ sanayisinde ham madde olarak kullanılmaktadır.

Bakır: Bakır madeni, elektrik–elektronik sanayisinde ve inşaat sektöründe kullanılmaktadır.

Ağaç: Ağaç, mobilya, kâğıt, kereste ve orman ürünleri sanayisinde kullanılmaktadır.

11. **Aşçılar** (yemeklerin hazırlanması)

Garsonlar / Servis görevlileri (servisin yapılması)

Resepsiyon görevlileri (misafirlerin karşılanması)

Kat görevlileri / Temizlik personeli (odaların ve diğer alanların temizliği)

Animatörler / Eğlence organizatörleri (eğlence aktivitelerinin düzenlenmesi)

12. **1. Emeğe saygı:** Bandrolsüz kitap “korsan” kitaptır. Defne bu kitabı aldığı anda yazar ve yayınevi, emeklerinin karşılığı olan telif ücretini alamaz.

2. Vergi ve yasal durum: Korsan ürünler kayıt dışıdır. Bu nedenle devlet vergi geliri elde edemez ve korsan ürün satışı suç sayılır.

13. **a) Pasinler Savaşı**

b) Malazgirt Savaşı

14. İletişim teknolojileri sayesinde insanlar farklı ülkelerde yaşayan kişilerle kolayca iletişim kurabilmektedir. İsmail de görüntülü görüşmeler sayesinde Japon kültürünü yakından tanımıştır. Böylece farklı kültürler hakkında bilgi edinmiş, öğrendiklerini arkadaşlarıyla paylaşarak kültürel etkileşime katkı sağlamıştır.